

Universiteit Gent

Oosterse Talen en Culturen

Klassiek Chinees III

Vertalingen geziene teksten

Versie 2

*Sarah Deschodt, studiepraeses Tomo no Kai 2009-2010
Intellectueel eigendom van Tomo no Kai*

Inhoudsopgave

A.Lectuur Shadick.....	3
I.Les 11: 兼愛 – Universele Liefde [墨子兼愛上].....	3
II.Les 12: 魚之樂 - Het geluk van de vissen [莊子秋水].....	8
III.Les 13: 屠羊說不受賞 [莊子讓王].....	9
IV.Les 14: 馮諼客孟嘗君.....	11
V.Les 15: 魚我所欲也.....	14
B.Lectuur Oefeningen.....	16
I.莊子 - Zhuangzi	16
1. Uit Zhuangzi, hoofdstuk 17 (Herfstvloed 秋水).....	16
2. Uit Zhuangzi, hoofdstuk 2 (Over de ordening der dingen 齊物論).....	16
3. Uit Zhuangzi, hoofdstuk 17 (Herfstvloed 秋水).....	17
4. Uit Zhuangzi, hoofdstuk 18 (Het Ultieme Geluk 至樂) (niet verbeterd).....	17
II.列子 – Uit Liezi, Hoofdstuk 7 (Yangzhu 楊朱).....	18
III.戰國策 – Zhanguo Ce	19
1. Uit de Intriges van de Strijdende Staten, rol 17: Chu, boek 4.....	19
2. Uit de Intriges van de Strijdende Staten, rol 14: Chu, boek 1.....	19
IV.孟字 - Uit Mengzi, boek 6, Gaozi 告子, deel 1 (vervolg les 15).....	20

Beste Japanoloog of Sinoloog,

Studentencursussen zijn er om het de studenten gemakkelijker te maken voor de testen en tijdens de blok. Deze stucu bevat alle teksten in karakters zodat je niet constant hoeft mee te volgen in de shadick en om grammaticale structuren te kunnen duiden. Daarom zijn ook de vertalingen van de teksten zoveel mogelijk letterlijk gehouden. Wij zijn niet onfeilbaar, bij het ontdekken van fouten of als er opmerkingen en vragen zijn, gelieve die naar onderstaande of de Tomo no Kai te sturen.

Wij willen erop aandringen dat de lessen actief meevolgen, vooral bij dit vak, een sterke aanrader is. Deze studentencursus is bij voorkeur in combinatie met de eigen nota's te gebruiken en mag niet gezien worden als plaatsvervangend voor de les. Om deze reden verdelen we de stucu's pas laat op het semester.

Veel succes met je studies,

Sarah Deschodt, namens het Tomo no Kai praesidium 2009-2010

Met veel dank aan Laura Deschodt, Celine Hostens, Micha Libert en Dominique Miguel voor het uitlenen van hun notities.

A. Lectuur Shadick

I. Les 11: 兼愛 - Universele Liefde [墨子兼愛上]

1. 聖人以治天下為事者也。

Een wijze is diegene die het besturen van de wereld tot (als) zijn taak maakt (beschouwt).

2. 必知亂之所自起。焉能治之。

Hij moet weten waaruit chaos voortkomt en dan kan hij het besturen.

3. 不知亂之所自起。則不能治。

Als hij niet weet vanwaar chaos komt, dan kan hij het controleren.

4. 譬之如醫之攻人之疾者然。

Het kan vergeleken worden met een geneesheer die een iemands ziekte bestrijdt.

5. 必知疾之所自起。焉能攻之。

Hij moet de oorzaak van de ziekte kennen en dan kan hij het genezen.

6. 不知疾之所自起。則弗能攻。

Als hij niet weet vanwaar de ziekte komt, dan kan hij het niet genezen.

7. 治亂者何獨不然。

Hoe kan diegene die chaos controleert alleen niet zo zijn.

8. 必知亂之所自起。焉能治之。

Hij moet weten waaruit chaos voortkomt en dan kan hij het besturen.

9. 不知亂之所自起。則弗能治。

Als hij niet weet vanwaar chaos komt, dan kan hij het niet controleren.

10. 聖人以治天下為事者也。

Een wijze is diegene die het besturen van de wereld als zijn taak beschouwt.

11. 不可不察亂之所自起。

Hij moet observeren waaruit chaos ontstaat.

12. 當察亂何自起。起不相愛。

Op het moment dat hij onderzocht heeft hoe chaos ontstaat, ontstaat het uit het gebrek aan wederzijdse liefde (het niet houden van elkaar).

13. 臣子之不孝君父。所謂亂也。

Het niet houden van de dienaren en zonen van hun heersers en vaders is wat chaos genoemd wordt.

14. 子自愛不愛父。故虧父而自利。

De zoon houdt van zichzelf en houdt niet van zijn vader. Daarom brengt hij schade toe aan zijn vader en bevoordeelt hij zichzelf.

15. 弟自愛不愛兄。故虧兄而自利。

De jongere broer houdt van zichzelf en houdt niet van zijn oudere broer. Daarom brengt hij zijn oudere broer schade toe en bevoordeelt hij zichzelf.

16. 臣自愛不愛君。故虧君而自利。

De dienaar houdt van zichzelf en houdt niet van zijn heer. Daarom brengt hij schade toe aan zijn heer en bevoordeelt hij zichzelf.

17. 此所謂亂也。

Dit is de oorzaak van chaos.

18. 雖父之不慈子。兄之不慈弟。君之不慈臣。此亦天下之所謂亂也。

Zelfs wanneer het komt tot het niet houden van de vader van de zoon, het niet houden van de oudere broer van de jongere broer en het niet houden van de heerser van zijn dienaren, ook dit is wat men chaos noemt in de wereld.

19. 父自愛也不愛子。故虧子而自利。

De vader houdt van zichzelf en houdt niet van zijn zoon. Daarom brengt hij schade toe aan zijn zoon en bevoordeelt hij zichzelf.

20. 兄自愛也不愛弟。故虧弟而自利。

De oudere broer houdt van zichzelf en houdt niet van zijn jongere broer. Daarom brengt hij schade toe aan zijn jongere broer en bevoordeelt hij zichzelf.

21. 君自愛也不愛臣。故虧臣而自利。

De heer houdt van zichzelf en houdt niet van zijn dienaar. Daarom brengt hij schade toe aan zijn dienaar en bevoordeelt hij zichzelf.

22. 是何也。皆起不相愛。

Waar komt het vandaan? Het ontstaat allemaal uit het gebrek aan wederzijdse liefde.

23. 雖至天下之為盜賊者亦然。

Zelfs wanneer het komt tot diegene die in de wereld functioneren als dieven en rovers, het is weer zo.

24. 盜愛其室不愛其異室。故竊異室以利其室。

Dieven houden van hun familie en houden niet van de familie van iemand anders. Daarom bestelen ze andermans families om hun eigen familie te bevoordelen.

25. 賊愛其身。不愛人。故賊人以利其身。

Rovers houden van zichzelf en houden niet van anderen. Daarom overvallen ze anderen om zichzelf te bevoordelen.

26. 此何也。皆起不相愛。

Hoe kan dit? Het ontstaat allemaal uit het gebrek aan wederzijdse liefde.

27. 雖至大夫之相亂家。諸侯之相攻國者亦然。

Zelfs wanneer het komt tot het in wanorde brengen van elkaars families van het hof en het elkaars landen aanvallen van alle ambtenaren, dit is ook zo.

28. 大夫各愛其家。不愛異家。故亂異家以利其家。

De hovelingen houden elk van hun eigen huis en niet van de huizen van vreemden. Daarom brengen ze chaos in de andere families om hun eigen familie te bevoordelen.

29. 諸侯各愛其國，不愛異國，故攻異國以利其國，

Alle ambtenaren houden elk van hun eigen land en niet van het land van vreemden. Daarom vallen ze het land van anderen aan om hun eigen land te bevoordelen.

30. 天下之亂物具此而已矣。

De gevallen van chaos in de wereld bestaan (voorzien) uit dit (het voorgaande) en dat is alles.

31. 察此何自起。皆起不相愛。

Wanneer iemand onderzoekt wat uit de dingen voortkomen, ontstaat alles uit de afwezigheid van wederzijdse liefde.

32. 若使天下兼相愛。愛人若愛其身。猶有不孝者乎。

Indien iemand (de wereld) iedereen elkaar universeel laat liefhebben en anderen liefhebben zoals ze zichzelf liefhebben, hoe zouden er dan mensen (diegenen) zijn die hun ouders niet liefhebben (niet hebben ouderlijke piëteit)?

33. 視父兄與君若其身。惡施不孝。

Ze kijken naar hun vaders, oudere broers en heren zoals naar zichzelf. Hoe zouden ze kunnen blijk geven van (niet-ouderliefde) het niet liefhebben van hun ouders.

34. 猶有不孝者乎。

Hoe zouden er dan mensen zijn die geen ouderliefde hebben?

35. 視弟子與臣若其身。惡施不慈。

Ze kijken naar hun jongere broers, zonen en dienaren zoals naar zichzelf. Hoe zouden ze het niet hebben van liefde (voor hun kinderen) tentoonstellen?

36. 故不孝不慈亡有。

Daarom zou het niet hebben van liefde voor de ouders en het tekort aan ouderliefde niet bestaan.

37. 猶有盜賊乎。

Hoe zouden er dan dieven en rovers zijn?

38. 視人之室若其室。誰竊。

Om de huizen van anderen te zien als hun eigen huis, wie zou er stelen?

39. 視人身若其身。誰賊。

Om de lichamen van anderen te zien als hun eigen lichaam, wie zou er roven?

40. 故盜賊亡有。

Daarom zouden er geen dieven en rovers meer zijn.

41. 猶有大夫之相亂家。諸侯之相攻國者乎。

Zou er nog zijn het elkaar in wanorde brengen van de huizen van de officieren? Zou er zijn het elkaars landerijen aanvallen door de ambtenaren? (lett.)

42. 視人家若其家。誰亂。

Ze zouden de huizen van anderen zien als hun eigen huizen. Wie zou er chaos brengen?

43. 視人國若其國。誰攻。

Ze zouden de landen van anderen beschouwen als hun eigen land. Wie zou er aanvallen?

44. 故大夫之相亂家。諸侯之相攻國者亡有。

Daarom zijn er geen officieren die elkaars huizen in wanorde brengen. Zou er nog een officier zijn die elkaars land binnenvallen? (Er zou niet zijn het elkaars land binnenvallen van officieren)

45. 若使天下兼相愛。國與國不相攻。家與家不相亂。盜賊無有。君臣父子

皆能孝慈。若此則天下治。

Als je mensen universeel van elkaar zou laten houden, dan zouden landen andere landen niet aanvallen, families zouden andere families niet in wanorde brengen en er zouden geen dieven en rovers zijn. Heren, dienaars, vaders en zonen zouden allemaal kunnen liefhebben. Als dit zo was, dan was de wereld geordend.

46. 故聖人以治天下為事者。惡得不禁惡而勸愛。

Daarom, de wijzen die het als hun taak beschouwen om de wereld te besturen, hoe kunnen ze niet haat verbieden en liefde aansporen.

47. 故天下兼相愛則治。交相惡則亂。

Daarom, als iedereen universeel van elkaar zou houden, dan zou er orde zijn. Als ze (contact hebben) in aanraking zouden komen met elkaars kwaad, dan zou er chaos zijn.

48. 故子墨子曰。不可以不勸愛人者。此也。

Daarom zegt heer Mozi: We moeten (kunnen niet niet) het liefhebben van mensen /anderen aansporen . Dat is hoe het zit (zo is het).

II. Les 12: 魚之樂 – Het geluk van de vissen [莊子秋水]

1. 莊子與惠子遊於濠梁之上。

Zhuangzi en Huizi wandelden over een brug over de rivier Hao.

2. 莊子曰。儻魚出遊從容，是魚之樂也。

Zhuangzi zegt: “Kijk hoe de voorns te voorschijn komen en vrij rondzwemmen (ronddartelen): dit is het plezier van de vissen.”

3. 惠子曰。子非魚。安知魚之樂。

Huizi zegt: “Meester, u bent geen vis. Hoe kunt u het plezier van de vissen kennen?”

4. 莊子曰。子非我。安知我不知魚之樂。

Zhuangzi zegt: “U, meester, bent mij niet. Hoe kan u weten dat ik het plezier van de vissen niet ken?”

5. 惠子曰。我非子。固不知子矣。

Huizi zegt: “Ik ben u niet, meester. Dus ken ik U zeker niet (en dat is dat).

6. 子固非魚矣。子之不知魚之樂全矣。

U bent zeker geen vis . (Dus uw niet kennen van het geluk van de vissen is volledig)
Dus u kent het plezier van de vissen al helemaal niet.”

7. 莊子曰。請循其本。

Zhuangzi zegt: “Ik vraag je terug te gaan naar het begin (van je vragen).”

8. 子曰。汝安知魚樂云者。既已知吾知之而問我。

Hij zegt: “Het feit dat U me vroeg hoe ik het geluk van de vissen kon kennen toont dat, reeds wetende dat ik het wist, U het mij vroeg. (dat u reeds wist dat ik het wist en je het mij vroeg) (ter vgl.:How do you know what constitutes the enjoyment of fishes?" You knew that I knew it, and yet you put your question to me - well, I know it (from our enjoying ourselves together) over the Hao.

9. 我知之濠上也。

Ik weet het door boven de Hao (/rivier) te staan.”

III. Les 13: 屠羊說不受賞 [莊子讓王]

1. 楚昭王失國。

Koning Zhou van Chu verloor zijn land.

2. 屠羊說走而從於昭王。

De schapenslachter Yue vertrok en volgde (werd een volgeling van) koning Zhou.

3. 昭王反國。將賞從者。

Koning Zhou keerde terug naar zijn land en stond op het punt het te verdelen onder zijn volgelingen.

4. 及屠羊說。

En dus ook de schapenslachter Yue.

5. 屠羊說曰。大王 失國。說失屠羊。

Yue zei: “De koning verloor zijn land en Yue verloor zijn slachterij.

6. 大王反國。說亦反屠羊。

De (grote) koning keerde terug naar zijn land en Yue naar zijn slachterij.

7. 臣之爵祿已復矣。又何賞之言。

Ik, nederige dienaar, heb alvast mijn status en inkomen terug. Waarom dan opnieuw belonen?”

8. 王曰。強之。屠羊說曰。

De koning zei (liet zeggen): “Dwing hem (om het aan te nemen).” Yue zei:

9. 大王失國。非臣之罪。故不敢伏其誅。大王反國。非臣之功。故不敢當其賞。

“De koning verloor zijn land, dat was niet de fout van zijn dienaar. Daarom durf ik me niet onderwerpen aan die straf (daarvoor). De koning kreeg zijn land terug, en dat was niet mijn verdienste. Daarom durf ik uw beloning niet aannemen (verdien ik de beloning niet).”

10. 王曰。見之。

De koning zei: “Ik wil hem zien.”

11. 屠羊說曰。楚國之法。必有重賞大功而後得見。

Yue zegt: “Volgens de wet van Chu moet er eerst een grote verdienste en een belangrijke beloning zijn, alvorens (en daarna kan) men op audiëntie kan gaan.

12. 今臣之知不足以存國。而勇不足以死寇。

Nu is de kennis van uw dienaar niet genoeg om uw land te bewaren. En ik ben niet dapper genoeg om de plundersaars te doden.

13. 吳軍入郢。說畏難而避寇。非故隨大王也。

Als Wu's leger de staat Ying zou binnenvallen, dan zou ik bang worden van moeilijkheden en plundersaars ontlopen. De reden daarvoor is niet om de koning te volgen.

14. 今大王欲廢法毀約而見說。此非臣之所以聞於天下也。

Nu wil de grote koning de wet verwaarlozen, contracten verbreken en Yue zien. Dit is niet de reden waarvoor ik gekend wil zijn in de wereld (gênant voor de koning)."

15. 王謂司馬子綦曰。

De koning richt zich tot Sima Ziqi en vraagt:

16. “屠羊說居處卑賤而陳義甚高。

“De sociale positie van schapenslachter Yue is laag en nederig en zijn moreel betoog is heel hoog.

17. 子綦為我延之以三旌之位。

Ziqi kan hem voor mij promoveren tot de positie van de Sanjing!"

18. 屠羊說曰。夫三旌之位。吾知其貴於屠羊之肆也。

Yue zegt: “wat betreft de positie van de Sanjing, ik weet dat deze nobeler is dan een slagerij.

19. 萬鍾之祿。吾知其富於屠羊之利也。

Ik weet dat 10.000 mou veel meer is dan dat een slager verdient.

20. 然豈可以食爵祿而使吾君有妄施之名乎。

Kan het zijn dat ik het loon en de stand van een edelman zou begeren en hiermee de naam van mijn heer in diskrediet zou brengen?

21. 說不敢當。

Yue zou dit niet durven.

22. 願復反吾屠羊之肆。

Ik wil wederom enkel mijn schapenslachterij terug."

23. 遂不受也。

Zodus kreeg hij geen beloning.

IV. Les 14: 馮諼客孟嘗君

1. 齊人有馮諼者，貧乏不能自存，使人屬孟嘗君，願寄食門下。

Er was een zekere man van Qi, Feng Xuan. Hij was zo arm dat hij niet op zichzelf kon overleven. Hij zond iemand naar heer Mengchang om bij hem in te trekken en eten te krijgen in zijn huishouden.

2. 孟嘗君曰：“客何好？”曰：“客無好也。”曰：“客何能？”曰：“客無能也。”

Heer Mengchang zei: “Wat prefereert de gast?” “Hij heeft geen voorkeuren.” “Waar is de gast goed in?” “Hij is nergens goed in.”

3. 孟嘗君笑而受之曰：“諾。”

Heer MCH lachte en aanvaardde hem. Hij zei: “Dan moet het maar.”

4. 左右以君賤之也，食以草具。

Omdat de heer laag over hem dacht, voedde de hofhouding hem met taai eten.

5. 居有頃，倚柱彈其劍，歌曰：“長鋏歸來乎！食無魚。”

Hij verbleef er en na een tijdje leunde hij tegen een pilaar en tokkelde op zijn zwaard. Hij zong: ‘Langzwaard, laat ons terugkeren (naar huis). Wat het eten betreft: het bevat geen vis.’

6. 左右以告。孟嘗君曰：“食之，比門下之客。”

De dienaren vertelden dit rond. Mengchang zei: “Voed hem zoals je een gast aan dit huishouden zou voeden.”

7. 居有頃，復彈其劍，歌曰：“長鋏歸來乎！出無車。”

Na een tijdje tokkelde hij weer op zijn langzwaard. Hij zong: “Langzwaard, laat ons terugkeren. Maar als ik wegga, heb ik geen wagen.”

8. 左右皆笑之，以告。孟嘗君曰：“為之駕，比門下之車客。”

De dienaars lachten hem allemaal uit. Ze vertelden het aan de heer. Mengchang zei: “Laat een wagen voor hem inspannen, zoals de wagens van mijn gasten.”

9. 於是乘其車，揭其劍，過其友曰：“孟嘗君客我。”

Daarna reed hij in zijn wagen, zwaaide zijn zwaard in de lucht en ging langs zijn vriend. Hij zei: “Heer Mengchang behandelt me als een gast.”

10. 後有頃，復彈其劍，歌曰：“長鋏歸來乎！無以為家。”

Na een tijdje tokkelde hij weer op zijn langzwaard en zong: “Langzwaard, laat ons terugkeren. Ik heb niets om mijn familie mee te onderhouden.”

11. 左右皆惡之，以為貪而不知足。

Alle dienaars haatten hem. Ze zien hem als arm en iemand die geen voldoening kent.

12. 孟嘗君問：“馮公有親乎？”對曰：“有老母。”

Heer Mengchang vroeg: “Heeft heer Feng familie?” Iemand antwoordde: “Hij heeft een oude moeder.”

13. 孟嘗君使人給其食用，無使乏。於是馮諼不復歌。

Heer Mengchang stuurde iemand om haar van voedsel en andere benodigdheden te voorzien, zodat ze niet langer hoefde af te zien. Daarna zong Feng Xuan niet opnieuw.

14. 後孟嘗君出記，問門下諸客：“誰習計會，能為文收責於薛者乎？”

Daarna stelde Heer Mengchang zijn boekhouding op. Hij vroeg aan verschillende gasten: “Wie van jullie is een expert in rekenen? Wie kan voor mij schulden gaan verzamelen in Xue?”

15. 馮諼署曰：“能。”孟嘗君怪之，曰：“此誰也？”

Feng Xuan schreef: “Ik kan dat doen.” Mengchang vond dit vreemd en zei: “Wie is dit?”

16. 左右曰：“乃歌夫長鋏歸來者也。”

Zijn hofhouding zei: “Het is precies diegene die zingt ‘Langzwaard, laat ons terugkeren.’”

17. 孟嘗君笑曰：“客果有能也，吾負之，未嘗見也。”

Mengchang lachte en zei: “Deze gast heeft uiteindelijk toch vaardigheden. Ik negeerde hem. Ik heb hem nooit ontvangen.”

18. 請而見之，謝曰：“文倦於事，憤於憂，而性慳愚，沉於國家之事，開罪於先生。

Hij nodigde hem uit op een audiëntie en verontschuldigde zichzelf met: “Ik ben moe door de zaken, bedrukt door zware zorgen en mijn aard is van nature zwak en dwaas. Ik verdrink in staatszaken en ik heb u tegen de borst gestoten, heer.

19. 先生不羞，乃有意欲為收責於薛乎？”馮諼曰：“願之。”

U bent erdoor niet beschaamd en u heeft de wil om schulden te verzamelen in Xue?” Feng Xuan zei: “Ik wil het doen.”

20. 於是約車治裝，載券契而行，辭曰：“責畢收，以何市而反？”

En daarom spande hij de wagen in en regelde zijn bagage. Hij verzamelde de contracten en vertrok. Hij zei ter afscheid: “Wanneer alle schulden verzameld zijn, wat zal ik kopen op de markt alvorens ik terug ga?”

21. 孟嘗君曰：“視吾家所寡有者。”

Mengchang zei: “Kijk naar wat mijn hofhouding mankeert.”

22. 驅而之薛，使吏召諸民當償者，悉來合券。

Hij haastte zich en kwam aan in Xue. Hij liet zijn ambtenaren alle schuldenaars bijeen roepen en hun contracten bij elkaar leggen.

23. 券遍合，起矯命以責賜諸民，因燒其券，民稱萬歲。

Wanneer de contracten goed waren vergeleken, stond hij op een veinsde een order dat de schulden teruggaf aan de mensen. Daarop verbrandde hij hun contracten. De mensen prezen hem (wensten hem 10 000 jaar).

24. 長驅到齊，晨而求見。

Na een lange rit kwam hij aan in Qi. 's Morgens vroeg hij om een audiëntie.

25. 孟嘗君怪其疾也，衣冠而見之，曰：“責畢收乎？來何疾也！”

Mengchang was verrast over zijn snelle wederkeren. Hij kleeedde zich aan, zette zijn hoed op, ontving hem en vroeg: “Zijn alle schulden verzameld? Hoe komt het dat je zo snel terug bent?”

26. 曰：“收畢矣。”“以何市而反？”

Hij (Feng) zei: De schulden zijn verzameld. Hij zei: “Wat heb je mee teruggenomen?”

27. 馮諼曰：“君云‘視吾家所寡有者’。臣竊計，君宮中積珍寶，狗馬實外廄，美人充下陳。君家所寡有者以義耳！竊以為君市義。”

Feng Xuan zei: “U heer heeft gezegd 'Zie wat er ontbreekt in mijn huishouden'. Uw nederige dienaar bemerkte dat in uw paleis waardevolle schatten zich opstapelen, dat er honden en paarden buiten de stallen lopen en dat mooie vrouwen de lagere rangen vullen. Wat uw huishouden het meest mist, is rechtvaardigheid. Dus heb ik rechtvaardigheid gekocht.

28. 孟嘗君曰：“市義柰何？”曰：“今君有區區之薛，不拊愛子其民，因而賈利之。臣竊矯君命，以責賜諸民，因燒其券，民稱萬歲。乃臣所以為君市義也。”

Mengchang zei: “Rechtvaardigheid kopen, wat kun je daarmee doen?” Hij (FX) zei: “Nu heeft u, heer, een volstrekt onbelangrijk en klein gebied als Xue. U behandelt uw volk niet als uw eigen kinderen en u profiteert gewoon van hen. Uw nederige dienaar is zo vrij geweest om een bevel van u, heer, te veinzen om hun schulden vrij te schelden en hun contracten te verbranden. Het volk prees u. En dat is precies wat uw dienaar bedoelde met het kopen van rechtvaardigheid.”

29. 孟嘗君不說，曰：“諾，先生休矣！”

Mengchang was niet tevreden en zei: “Ik ga akkoord. Heer, ga en rust!”

30. 後期年，齊王謂孟嘗君曰：“寡人不敢以先王之臣為臣。”

Een jaar later vertelde de koning van Qi aan heer Mengchang: “Ik, nederig mens, durf het niet aan om de dienaars van de heer als mijn dienaars te nemen.”

31. 孟嘗君就國於薛，未至百里，民扶老攜幼，迎君道中。

Mengchang trok zich terug op zijn landgoed in Xue. Na nog geen 100 li, steunden de mensen de ouderen en namen de kinderen bij de hand. Ze verwelkomden hun heer op de weg.

32. 孟嘗君顧謂馮援：“先生所為文市義者，乃今日見之。”

Hij richtte zich tot Feng Xuan en zei: “Dat u, heer, voor mij rechtvaardigheid kocht op de markt, vandaag zie ik het.”

V. Les 15: 魚我所欲也

1. 孟子曰：“魚我所欲也。熊掌，亦我所欲也，二者不可得兼，舍魚而取熊掌者也。”

Mengzi zei: “Vis is wat ik wil. Een berenklaauw is wat ik ook wil. Men kan deze dingen niet tegelijkertijd bekomen, dus geef ik de vis op voor de berenklaauw.

2. 生，亦我所欲也；義，亦我所欲也，二者不可得兼，舍生而取義者也。”

Ik wil ook leven. Rechtvaardigheid is ook wat ik wil. Men kan deze dingen niet tegelijkertijd hebben, dus ik geef leven op en kies voor gerechtigheid.

3. 生亦我所欲，所欲有甚於生者，故不為苟得也。死亦我所惡，所惡有甚於死者，故患有所不辟也。”

Leven is ook wat ik wil. Onder de dingen die ik wil, zijn er dingen die belangrijker zijn dan leven. Daarom zal ik het niet zomaar bekomen, zonder eraan te denken. De dood is wat ik haat. Onder de dingen die ik haat, zijn er ergere dingen dan de dood. Daarom zijn er onder datgene wat ik vrees, dingen die ik niet ontwijk.

4. 如使人之所欲莫甚於生，則凡可以得生者，何不用也？使人之所惡莫甚於死者，則凡可以辟患者，何不為也？

Als geen van de dingen die we willen, belangrijker zijn dan het leven, waarom gebruiken we die niet? (Als het leven dan toch zo belangrijk is, waarom gebruiken we niet alle middelen om het leven in stand te houden?) Als bij dat wat mensen haten niets groter is dan de dood, waarom doen ze dan niet allemaal dat wat rampen vermijdt? (al die dingen die rampen kunnen vermijden, waarom doet men die dan niet?)

5. 由是則生而有不用也，由是則可以辟患而有 不為也。

Als we dit volgen, dan is er leven. Maar er zijn er nog steeds die het niet gebruiken. Hierop volgt dan dat men rampen kan vermijden, maar er nog steeds mensen zijn die het niet zullen doen.

6. 是故所欲有甚於生者，所惡有甚於死者，非獨賢者有是心也，人皆有之，賢者能勿喪耳。

Dit is de reden waarom onder wat we willen, er dingen zijn die meer zijn dan leven, dat wat veracht wordt meer is dan dood. Niet alleen de wijzen hebben dit hart/deze geest, alle mensen hebben het. De wijze zal dit niet vergeten. (de wijze verliest het gewoon niet)

B. Lectuur Oefeningen

I. 莊子 - Zhuangzi

1. Uit *Zhuangzi*, hoofdstuk 17 (Herfstvloed 秋水)

惠子相梁，莊子往見之。或謂惠子曰：“莊子來，欲代子相。”於是惠子恐，搜於國中三日三夜。莊子往見之，曰：“南方有鳥，其名為鵩鷁，子知之乎？夫鵩鷁發於南海而飛於北海，非梧桐不止，非練實不食，非醴泉不飲。於是鷀得腐鼠，鵩鷁過之，仰而視之曰：‘嚇！’今子欲以子之梁國而嚇我邪？”

Huizi was raadgever voor Liang. Zhuangzi kwam hem bezoeken. Sommigen zeiden tot (richtten tot en zieden) Huizi: “Zhuangzi komt. Hij wil de plaats innemen van U, heer, als raadgever.” Daarop krijgt Huizi heel veel schrik. Hij doorzoekt (zoekt in) het land gedurende 3 dagen en 3 nachten. Zhuangzi gaat naar hem toe, ziet hem en zegt: “In het zuiden is er een vogel, zijn naam is Yuanchu. Kent U hem? Die Yuanchu (feniks) trekt erop uit bij de zuidelijke zee en vliegt naar de noordelijke zee. Als het geen wutong-boom is, stop hij niet. Als het geen lianshi (=vrucht) is, dan eet hij niet en als het vers bronwater is, dan drinkt hij niet. Daarop bekommt een uil een rotte rat. Yuanchu vliegt voorbij (passeert hem), de uil kijkt op en ziet hem en schreeuwt: “Xia!”. Nu wilt U omwille van uw Liang-rijk (uw rijk van Liang) mij verjagen?

夫: hier: partikel dat nadruk legt (op het het onderwerp)

而: hier ter aanduiding van BwB

2. Uit *Zhuangzi*, hoofdstuk 2 (Over de ordening der dingen 齊物論)

昔者莊周夢為胡蝶，栩栩然胡蝶也，自喻適志與！不知周也。俄然覺，則蘧蘧然周也。不知周之夢為胡蝶與，胡蝶之夢為周與？周與胡蝶，則必有分矣。此之謂物化。

Ooit droomde Zhuang Zhou dat hij een vlinder was (en hij was een vlinder) op vrolijke wijze. Hij was tevreden met zichzelf en (schikte zich naar zijn wil) deed waar hij zin in had. Hij wist niks van het bestaan van Zhou af. Als hij plots wakker wordt, dan is hij werkelijk en in levende lijve Zhou.

Hij wist niet of het dromen een vlinder te zijn van Zhou of het dromen Zhou te zijn van een vlinder was. (of dat het Zhou was die ... of een vlinder die droomde...) Tussen Zhou en de vlinder moet er een verschil geweest zijn. Dit noemt men de transformatie der dingen.

3. Uit Zhuangzi, hoofdstuk 17 (Herfstvloed 秋水)

莊子釣於濮水，楚王使大夫二人往先焉，曰：“願以境內累矣。”莊子持竿不顧，曰：“吾聞楚有神龜，死已三千歲矣，王巾笥而藏之廟堂之上。此龜者，寧其死為留骨而貴乎，寧其生而曳尾於塗中乎？”二大夫曰：“寧生而曳尾塗中。”莊子曰：“往矣！吾將曳尾於塗中。”

Zhuangzi was aan het vissen in het water van de Pu (aan de Pu-rivier). De koning van Chu stuurde twee hooggeplaatste ambtenaren (,twee van hen,) om naar hem toe te gaan en voor hem te verschijnen. Ze zeiden: “Ik had U willen lastigvallen met (het besturen van) mijn rijk.” Zhuangzi neemt zijn hengel vast en zei zonder omkijken (, keek niet om en zei): “Ik heb gehoord dat er in Chu een goddelijke schildpad is. Zijn sterven is reeds drieduizend jaar. U, koning, hebt hem in een doek gewikkeld, in een doos gestoken en bewaart hem (boven) in de vooroudertempel. Wat betreft deze schildpad, zou hij liever gestorven zijn voor een hoopje beenderen en kostbaar gevonden worden (denominatief + lv. weggelaten => passief)? Of zou hij liever leven en met zijn staart door de modder slepen? De twee officieren zeggen: “Hij zou liever leven en met zijn staart door de modder waggelen.” Zhuangzi zegt: “Maak dat je weg bent! Ik wil zo meteen met mijn staart in de modder waggelen.

4. Uit Zhuangzi, hoofdstuk 18 (Het Ultieme Geluk 至樂) (niet verbeterd)

莊子妻死，惠子弔之，莊子則方箕踞鼓盆而歌。惠子曰：“與人居長子，老身死，不哭亦足矣，又鼓盆而歌，不亦甚乎！”莊子曰：“不然。是其始死也，我獨何能無概然！察其始而本無生，非徒無生也，而本無形，非徒無形也，而本無氣。雜乎芒芴之間，變而有氣，氣變而有形，形變而有生，今又變而之死，是相與為春秋冬夏四時行也。人且偃然寢於巨室，而我嗷嗷然隨而哭之，自以為不通乎命，故止也。”

1. Zhuangzi's echtgenote sterft, Huizi condoleert hem en net op dat moment zit Zhuangzi met de benen gespreid op de grond, hij trommelt op een pot en hij zingt.
2. Huizi zegt: "Ze (= de mens) woonde met je (samen), ze bracht met je de kinderen groot en je werd met haar oud; en nu ze gestorven is (= haar lichaam stierf), is het niet wenen van jou al voldoende geweest, het feit dat je op een pot trommelt en zingt, is dat toch niet erg?"
3. Zhuangzi zegt: "Het is niet zo(als je denkt). (Want) Wat betreft dit eerder sterven van haar,
4. hoe zou ik alleen dan geen droefenis kunnen hebben? Wanneer ik haar ontstaan onderzoek, oorspronkelijk was er geen leven.
5. Niet alleen was het zo dat er geen leven was, maar oorspronkelijk was er ook geen vorm. Niet enkel was het dat er geen vorm was, maar oorspronkelijk had ze ook geen Chi.
6. Ze zat gemengd te midden van die "oersoep", dan transformeerde ze en had ze levenskracht (=chi), haar levenskracht transformeerde en (dan) had ze vorm, haar vorm transformeerde en (dan) had ze leven, nu is ze weer getransformeerd en naar haar dood gegaan (= de dood ingetreden). De gelinkte/gecombineerde betekenis hiervan is de afwisseling van de vier seizoenen.
7. Zij zal zo meteen op de rug liggend slapen in een majestueus verblijf en ik zou haar dan snikkend en snotterend volgen en bewenen, ik zou mezelf dan beschouwen als onwetend ten opzichte van het leven, dus daarom ben ik gestopt.

II. 列子 – Uit *Liezi*, Hoofdstuk 7 (Yangzhu 楊朱)

楊朱曰：豐屋美服厚味姣色。有此四者何求於外。有此而求外者無厭之性。無厭之性陰陽之蠹也。

Yangzhu zegt: "Wat betreft luxueuze kamers, mooie kleren, rijkelijke smaak en vrouwelijk schoon, degene die deze vier dingen heeft, wat zou je daarbuiten nog zoeken? Degene die dit heeft en (daarbuiten zoekt) nog meer verlangt is van de aard van geen voldoening hebben. Een aard van geen voldoening hebben is de houtworm van yin en yang.

III. 戰國策 – Zhanguo Ce

1. Uit *de Intriges van de Strijdende Staten*, rol 17: Chu, boek 4

有獻不死之藥於于楚王者，謁者操以入。中射之士問曰：“可食乎？”曰：“可。”乃奪而食之。王怒，使人殺中射之士。中射之士使人說王曰：“臣問謁者，謁者曰可食，臣故食之。是臣無罪，而罪在謁者也。且客獻不死之藥，臣食之而王殺臣，是死藥也。王殺無罪之臣，而明人之欺王。”王乃不殺。

Er was eens diegene die een onsterfelijkheidselixir gaf aan de koning van Chu. De bode (bediende) neemt het aan en gaat ermee naar binnen. De officier die altijd raak schiet vraagt (en zegt): “Kan het gedronken worden?” Hij (de bediende) zegt: “Ja, het is mogelijk.” Hij nam het af en dronk het op. De koning is ziedend. Hij stuurt iemand om de officier (die altijd raak schiet) te doden. De officier die altijd raak schiet stuurt iemand om de koning te verklaren: “Ik (uw nederige dienaar) vroeg het aan de bode en hij zei “Het mag gedronken worden.”. Daarom heb ik het opgedronken. Dit is niet mijn schuld, (maar) de schuld bevindt zich bij de dienaar. Bovendien als een gast een onsterfelijkheidselixir geeft, ik drink het en U, koning, doodt mij, dan is dit een dodelijk elixir. De koning doodt ik die geen schuld treft (heeft) en u zou het bedrog van de koning door iemand duidelijk maken.”. De koning doodt hem niet.

2. Uit *de Intriges van de Strijdende Staten*, rol 14: Chu, boek 1

荆宣王問群臣曰：“吾聞北方之畏昭奚恤也，果誠何如？”群臣莫對。江一對曰：“虎求百獸而食之，得狐。狐曰：‘子無敢食我也。天帝使我長百獸，今子食我，是逆天帝命也。子以我為不信，吾為子先行，子隨我後，觀百獸之見我而敢不走乎。’虎以為然，故遂與之行。獸見之皆走。虎不知獸畏己而走也，以為畏狐也。今王之地方五千里，帶甲百萬，而專屬之昭奚恤。故北方之畏奚恤也，其實畏王之甲兵也，猶百獸之畏虎也。”

Koning Chin Hsuang vraagt aan zijn ministers (en zegt): “Ik hoor dat men in de noordelijke gebieden bang is van Zhao Xixu (er is het vrezen van Z). Waarop lijkt/slaat dit echt?” Niemand van de groep ministers antwoordt. Jiang Yi zegt: “Een tijger jaagt op 100 wilde dieren en eet ze op.

Hij bekommt een vos. De vos zegt: “Heer, heb niet het lef mij op te eten. De heer van de hemel laat mij leiding geven over 100 wilde dieren. Welnu, als de heer mij opeet, dit gaat in tegen het bevel van de heer van de hemel. Indien U, heer, mij beschouwt als niet geloofwaardig, dan zal ik (voor) U, heer, voorop gaan en U volgt mij achterop. Observeer het mij zien en niet durven weglopen van de wilde dieren. De tijger beschouwt het als zo zijnde en daarom wandelt hij vervolgens met hem mee. De wilde dieren zien hem en lopen allemaal weg. De tijger weet niet dat de wilde dieren hem vrezen en weglopen. Hij beschouwt het als het schrik hebben voor de vos. Welnu, de grond van de koning is 5000 li en de elitetroepen van zijn leger zijn 1 miljoen en je vertrouwt ze toe aan Zhao Xixu. Daarom is er het vrezen van Zhao Xixu door de noordelijke gebieden en is het in werkelijkheid het vrezen van de militaire capaciteit van de koning. Dit lijkt op het vrezen van de tijger door de 100 wilde dieren.”.

IV. **孟字** - Uit *Mengzi*, boek 6, Gaozi **告子**, deel 1 (vervolg les 15)

一簞食，一豆羹，得之則生，弗得則死。噉爾而與之，行道之人弗受；蹴爾而與之，乞人不屑也。萬鍾則不辨禮義而受之。萬鍾於我何加焉？為宮室之美、妻妾之奉、所識窮乏者得我與？鄉為身死而不受，今為宮室之美為之；鄉為身死而不受，今為妻妾之奉為之；鄉為身死而不受，今為所識窮乏者得我而為之，是亦不可以已乎？此之謂失其本心。

Eén mandje voedsel, één bord bord soep. Als men ze bekommt, dan leeft men. Als men ze niet heeft, dan sterft men. Als je het geeft (al brullend) op een onbeschofte manier, dan zullen de mensen die de weg bewandelen het niet aanvaarden. Als je het op vertrappelde wijze geeft, dan zal zelfs een bedelaar het niet de moeite waard vinden. 10 000 zhong (inhoudsmaat graan), men herkent ethisch gedrag en rechtvaardigheid niet en aanvaardt het. Wat kan die 10 000 zhong nu aan mij toevoegen? Is het voor de verfraaiing van de paleisvertrekken, de diensten van echtgenotes en concubines of is het mij gekomen voor de hulpbehoevenden die ik ken? In het voorgaande geval, als het voor zichzelf was, dan stierf men en aanvaardde het niet. Nu, voor de verfraaiing van de kamers van het paleis, doet men het. In de tweede instantie, als het voor zichzelf was, dan stierf men liever en aanvaardde het niet, maar nu, voor de diensten van echtgenotes en concubines doet men het. In het laatste geval, als het voor zichzelf was, dan stierf men en aanvaardde het niet. Nu, voor het bekomen van giften voor hulpbehoevenden die men kent, doet men het wel. Kan men hier dan niet mee stoppen? Dit is wat men noemt het verliezen van zijn oorspronkelijke aard.

Examen 1ste semester: tekst 11-15: vertaling + analyse, readings van Uhl, extra info over teksten in cursus (dikke bundel)

Intersemestriële tests: teksten oefeningenbundel, oefeningen, lezing karakters